

Gel Benimle Aynının Sonsuz Tekrarı*

Kod adım Barbaros
Ben
Yani ben
Sonsuzcasına öteki bakın Ö büyük Ona
göre
Evet kırmızı uzun sakallarım var
ama adım ordan gelmez
Tamam sarhoşum ama afedersiniz
her şey yine bıraktığım gibi
Şuralarda bir ses falan
Yok Artık
Bütün karakterleri bin kaç punto
küçültmek
Yok artık
paranteze alabilirsek sanki
bilmem ki
(Bakın lütfen salt ötekinin resmini
çizmeye bir son verin artık şu kameraları
çekin önümden
Yabancıardan sözetmeye, tanıdık kılmaya
Yok öteki tekilmiş çünkü sonsuzmuş
Bakın bu somut falan değil adam
karalayınca falan değil
Yapmayın boyunuzun ölçüsünü
bilemeyin
İşaret ve eşya var dediğiniz çekmece
ve yoktu ya hani
Farklı bir dil değil yani önce söz vardı
dil değil
Yoksa yoktur söz yitimi
Kekemelikse bir iyileşme belirtisi
Tedaviye yanıt verme hali
Yoksa ben ve kendimiz üç şizofren
Hakkında karar verilemezlik hakkımız
ön yargılara karşıonyargılarımız
nefsi müdafâ ki
O satır ne olacak)

Ben Barbaros
Uygunadım Hayreddin
Size bir sürekli kekemelikten söz etmek
isterim
Baskın bir Haleti Ruhiye olarak dil
tutulmasından

Taş kuyularda Rodos Şövalyelerine
esaretten
Kendi öyküme ben yazdım diyemediğim
için onun bir anına hapsedilişimden
Dil sürçmelerinden, kabuslarımın
hatırlanamayan müstehecn
ayrıntılarında
Bilincin sansüründen ilk kuşkulananlardan
kendi isminden vazgeçenlerden
Üyesi olduğum semptomlar örgütünden
Ruhun görülen emareler karşısındaki bir
tutumundan, kramp ve kasılmalardan
Kendi olasılığı hakkında spekülasyonlar
yapan bir ayrık izin belleğinden
Açık saçık şeylerden yani
Kendi geçiciliğimiz karşısındaki panik
ataklarından
Söz etmek istiyorum ama bir dilim yok
İtiraf ediyorum Barbaros barbardan gelir
Uzun Sakallığının Adı Ankaralıyım
değil
Benimkisi dili anlaşılamayan demek
önceleri Yabancı anlamına da gelirmiş
Yunancada Kekeleyen Kişi demek Ben bir
yunanım midillide doğdum
Demek sırf intikam olsun diye tek tek topa
tuttuğum Akdeniz şehirlerinin kabusu
Hızır Reis
Bütün medeniyetlerin mantığı Barbaros
Hayreddin Paşayım ama dilim tutuk
Herşey ya benden büyük ya bana eşittir
O Halde Sizi bilemem ama ben neredeyse
belirsizim
Ben aslında dil tutulmasından söz
edecektim ama bunun sözle bir ilgisi
yok kesmeyin lütfen
Neredeyse
Çoğul stiller olur ya hani
Garip Çekerler
Hep eksik
Hep tamamlanması gerekirmiş izlenimi
verirler hani

* El-Kindi "Nedenler Kitabı".



desen: deniz akhan

yap
Kararak
Kes
kestim
pot
Koy
Al
almaz
Almaz
iki
Alam
eee
elli
Yok
nesnelime
Nesneme
pas
nesnemle
Nicenin
nicensen
Ne
karem
Ama
karo
astla
pik
İyi
ala
Yap
Kestirse
PAT

levent arslan

hiç

hiç kırmadım hiçkırmadım se
se ses etmedim ol/madım
kalbi kanamalı bir atsam
koşuyorum söyleme sustuğum hep yalan

çıkıkça ağrıyorum bildin
ağrı var ağlamıyorum
hiçkırıyorum hiç kırmıyorum
hicaz hicaz hicazı seviyorsun
nihavendi hiç. yağmuru.
yakıyorum ben bunu
beni neden hiç seviyorsun

karanlıkta parmaklarım titriyor
çünkü balçık var
unutmamak. çıkık.
ağrıyorum ve sesleri tanıyorum
derin iç çekiyorum
sesin derime çekiliyor
gıcırıyor çıkık

yakıyorum yakarsam unutturum belki unutturum
beni neden hiç unutturum
azalır sesin bir dip odada
çıkır nihavende. unutturum.
seni hiç.

bir daha deniyorum:

görüntüler başlıyor
şu yırtılır şeyler hep.
kelimeler kadar görünüyorlar
çıkık bir kelime. gömsem halat. gömsem keski.

sen kelimelerden fazlasın.

bu su bu asfalttan bu topraktan bu kayadan kaynar

bu ellerimi büyüttü bu kısas bu kırıstırdı... eski bu gelenek
bu şehri bu zehirli otlarla saran... bu kaskatı bok bu tıkayan
lağımları... kısas bu... bunu çoktan hak ettim bu ben... tokatlık
şimdi bu hazımsız ellerim...

kremli bir şiir yapıp ben de bu renkli bu karmakarışık bu
tüylü bu kemikli parmaklardan şehrin meydanına çıkarım...
bu kirli ve kıllı ellerimi... sürerim şehrin sarkık memelerine...
ibret olsun diye titrek elleri şehrin gizli dehlizlerinde üşüyenlere...

1-tuna'nın ortasında bir batık ada

azgın bir nehre bağlı bir kayıktayız Mirena
her şey akıyor kart bir semizotu o da
bir elimizde bir şişe votka
bir elimizde bir şişe
votka

tanıdık o upuzun saçların o sulara değişi
her şey akıyor yetişkin bir roka o da
böyle yakıştıkt biz o dalgaların o zayıf kenarlarına
başını karnıma bırak tam üç kere sus tam üç kere ağla
benim göğsümde kazıdıkça büyüyen benlerim var
o azgın kısrakların sırtından düşmüşlüğüm var
dilimse sihirli ağzımda türlü yeşilden yabancı otlar
bir votka bir bardağa ne zaman kaynar

2-akdeniz'in karşı kıyısında ateşler yakılıyor

akşamdan kalmaydık Zainab
kocaman siyah gözlerinle kalmaydık
kınalar yakıp da ellerimize
bir yanımızda darbukalar
bir yanımızda
darbukalar
la kalmaydık
saklıydı ya sende bütün şarap kadehlerinin en zarif şekli
şehrin kalıntılarından bulup çıkarılamayan
bana da şaraplı ellerini tatmak kalsın
işte bu saklatsın beni koynunda şehrin şerrinden
dilimse zehirli ağzımda türlü renkten yılanlar
kördüğüm bir halat yosun kaynar



3-ağır bir matematik karışır şehre

daha zeytin ezecektik Lou
kekikli cevizli kırmızı biberli ve limon kabuklu
tırnaklarımızla sarıldık diye
kaybolmak yakışırdı sana da böyle
ama alıştım bir kere kısrakların kişnemesine
dilimse yanıcı ortalık karanlık ortalık pamuktan
ağzımda ağır bir gaz dişlerim sürtünmekte
yarım bir heyamoladan bile küreklere kas kaynar

0-o halde yuvarlanırım ben de

şimdi başını dik tut nabzını yokla
gözlerime doğru bak
ve tarihime yakışıklı bir poz ver
çok
yaklaş şimdi sana anlatacaktım
geç
ellerimin neden yırtık neden küçük neden
parmaksız olduğunu
ama

çok geç t çok geç
çok geç çok geç çok geç
çoge çoge çoge çoge çogeç
t
çok utanç geç verici çok bir
geç yüz çok resmi geç ilgilenenlere
çok çok utanç çok geç çok çok geç
çok çok geç çok çok geç çok çok
geç çouktanç çok geç çok çok geç ço

kırbaç tutanın elinde kaldı zift

çok çok köleler ugetançç yok
çok çok pahasına geç
elden çok çok çıkarıldı geç ha
geç ha utanç geç ha geç ha geç has
sssssssstsssssssssssssssssssutanç
t
geç geç geç geç geç geç
t

utanç ssssssssssssssssssssutanç

utançyeter

çabuk çıkın dışarı burdan
bu sadece bir bulgur
pilav ama kırık

hü aşkına hü aşkın hü aşkı hü aşkü

sadık akfirat

ben sana 'author' olamazsın demedim...

Sonraki kuşakların 'oğul'ları da babalarından aynı öyküyü dinlediler mi bilmiyorum ama yetmişli yılların 'oğul'larının herhalde çok büyük bir kısmının babalarından mutlaka dinlemiş oldukları bir öyküdür: Baba oğluna hep "*Sen adam olmazsın!*" der durur, oğul da babasının bu sözüne çok içerler, babasının gözüne girmek, onu memnun etmek için, okuduğu okulları yüksek derecelere bitirmek üzere sürekli çalışır çabalarmış. Sonunda muradına ermiş, üniversiteyi de iyi bir ortalamayla bitirip bir ile vali olarak atanmış. Babasının o sözünü yıllarca kalbinde bir hançer yarası gibi taşıyan, belleğinin derinliklerine bir türlü gömemeyen oğulun, koltuğuna oturur oturmaz ilk icraatı, adamlarına talimat verip babasını makamına getirtmek olmuş. Kendisini vali olarak görünce çok sevineceğini, söylediği sözden ötürü de pişmanlık duyacağını sandığı babası kapıdan yorgun argın girdiğinde oğul onun gözlerinde yine o bildik, sitemkar bakışı görmüş, içinde kopan fırtınanın yakıcılığını dindirmeye çabalayarak son bir hamleyle "*Baba, sen bana adam olamazsın der dururdun, bak gör, oğlun vali oldu işte!*" deyince, baba oğula umutsuz gözlerle bakarak cevabı yapıştırıvermiş: "*Oğul, ben sana vali olamazsın demedim, adam olamazsın dedim, adam olaydın babanı ayağına getirtmez, sen giderdin ayağıma!*"

Batı dillerinde 'author' ve 'authority' sözcükleri arasında etimolojik bir bağ vardır, her ikisi de Latince 'auctor' sözcüğünden evrilmişlerdir. Türkçe konuşanlarca çoğunlukla 'yazar' ve 'otorite' anlamlarında kullanılan bu sözcükler anlamsal olarak daha kapsamlı bir içeriğe ve aralarında sıkı bir bağa sahiptirler. Kıssa olarak mı okursunuz, mesel, anekdot olarak mı, ne olarak okursanız okuyun, az önce aktardığım hikâyeye benim için aynı zamanda bir "*What is Author?*" metnidir. İlk okumada yazarı, müellifi, muharriri bilinmeyen, anonim bir metin olarak okunabilecek olmasına karşın, 'author' sözcüğünün diğer anlamları da dikkate alındığında hiç de anonim olmadığını söylemek de mümkün hale gelecektir.

Batı dillerinde 'yaratıcı', 'müsebbib' anlamlarına da gelen 'author' sözcüğünün bu anlamlarını dikkate alarak hikâyeyi yeniden okuduğumuzda baba-oğul ilişkisinin yaratan-yaratılan ilişkisi olduğunu da fark ederiz. Bu metinde baba, oğulun yazarıdır, müellifidir, muharriridir, yaratıcısıdır, müsebbibidir; oğul ise babanın eseridir, en azından yazma ediminin başarısızlıkla sonuçlanmış ürünüdür. Baba, bir yazar, yaratıcı olarak, oğlunu kendisinin bir eseri kılmaya çalışmış; bu edimi sırasında onunla gramatik bir ilişki kurmaya çabalamış, metin olarak oğulun direnciyle mücadele etmiş, başarısızlık hissiyatı karşısında savunmaya geçerek metne 'sen adam olmazsın' muamelesi yapmaya kalkışmıştır. Yazar olarak babaya göre, yazmakta olduğu metnin öngörülenden sapmalar göstermesi metnin içsel kusurudur, yarattığı kulun günahının ve sevabının sorumluluğu kulundur. Metnin alımlama evrenindeki serüveni, yazarın; kulun dünyevî varoluşu, yaratanın sorumluluk sınırlarının dışına itilmiştir. Yazar ve yaratan olarak babanın sorumluluğu, yazarlık, muharrirlik, müelliflik, kaynaklık, 'authorship' ile sınırlı olarak tanımlanmıştır.

Eser-kul oğul ise, yazar-yaratan babayla ilişkisini metin-içi varoluşa dönüştürmeyerek, özgünlük, tekillik, bireylik gibi kavramlardan bihaber kalarak, bir özne olarak soyutlama yetisini geliştirmeyerek, edilginleşip nesneleşerek, varoluşunu bir yandan ilâhî bir otorite ve yazar olarak babanın niyetine, bir yandan da kendinden önceki metinler ve kullar alemine, metinlerarası görünür evrene eklemeye çabalamış, yazarla eserler, halk edenle halk edilenler, tanrıyla kullar arasındaki ilişkiyi tarihsel, verili bir bakış açısıyla, kendinden önceki okumalardan sapmayarak, bir iktidar, otorite ilişkisi olarak okumuştur. Aslında bir metin olarak oğul, metinsel tekilliğinin farkında olamamış, ilksel bir yazar-yaratan arama yanılsamasındaki okurlar alemine, öteki eser-kul oğullar evrenine sıkışıp kalmıştır. Yazar-yaratan babanın eser-kul oğul üzerindeki otoritesini terk etmeyişi bir yansıması olarak, eser-kul oğul öteki eser-kul oğullar alemine sığınmış, orada gördüğü varoluş biçimlerine öykünmüştür.

Hikâyemize dönelim: Baba ile oğul arasındaki ilişkiyi yazar ile metin, yaratan ile yaratılan, öteki-metinler ile metin arasında tek taraflı bir muktedir-tabî ilişkisi, bir iktidar üretim süreci olarak okuduğumuzda, eser-kul oğulun neden vali olmayı, babasını ayağına getirtmeyi bir varoluş biçimi olarak seçtiği de açıklık kazanacaktır. 'Authorship' sorumluluğu dışında hiçbir sorumluluğu üstlenmeyen, eser-kul-oğul ile arasındaki ilişkiyi tek taraflı bir iktidar ilişkisi olarak algılayan yazar-yaratan-baba kendini yerleştirdiği bu konumda olsa olsa bir 'authority' statüsüne sahip olabilir: Yetkinin, salâhiyetin, hâkimiyetin onda olduğu bir statüdür bu; hükümet odur; itibar, nüfuz onundur; bilirkişidir, ehli vukuftur, erbaptır; şahadet eder, şahittir; yetkili sayılan yazar, hatta kitap odur. 'Authorization' görevini yerine getirir: İzin, ruhsat, cevaz verir; tensip eder, uygun görür. 'Authoritarian' bir kimlik sergiler: Serbestliğe imkân vermeden yönetir, sıkı idare taraftarıdır.

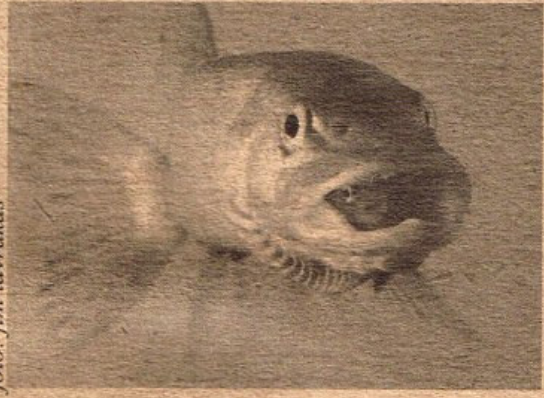


foto: jin tavrakas

İşte oğulun da yaptığı tam olarak budur, babadaki iktidarı ele geçirmeye çalışmaktır, bu yolla hem babasına karşı kendini kanıtlayacaktır, hem de bundan sonraki hayatında tam da babasına yakışır bir oğul, yeniden-baba olarak yaşayacaktır: Vali olur. Artık o da bir 'authority' statüsüne sahiptir, 'authorization' görevini yerine getirecektir, 'authoritarian' bir kimliğe o da kavuşmuştur sonunda; hemen çağırılmalı baba'yı, göstermeli marifeti, nasıl da salih değil mi ameli, ben de artık bir babayım demeli, hem de baba tarafından hakkı teslim edilmiş bir babalık olmalı bu...

Ama hikâyenin sonu hazindir, hüznülüdür, elimdir; yapılacak tek bir okuma kalmıştır geriye, bir varoluş çabası olarak 'ötekileşme'nin beyhudeliği. İlk-erk işaret parmağını oğulun yüzüne doğru uzatır, sonra aniden oğulun işaret parmağına indirip kopartır, babaya göre şeriatın kestiği parmak acımağ, acımamağdır. Oğul bir 'hiç' olarak kalakalır olduğu yerde, dünyanın ucudur durulan yer, cennetin kapısı sonsuza dek kapanmıştır yüzüne, o artık ne kuldur ne de eser, alımlama evreninde meçhule savrulmuştur, ötekileşmenin beyhudeliği 'hakikatin sahibi' tarafından yüzüne haykırılmıştır, ne oğuldur artık o ne de baba olabilecektir. Valilik beyhudedir, velilik mertebesinden kovulmuştur; vilayet oğulun olsa da, velayet babada kalmıştır.

"Ben sana 'vali' olamazsın demedim, 'adam' olamazsın dedim." Babanın sözü doğrudur, oğulun anlamadığı da budur zaten. Adam olmak, adem olmaktır, beşer olmaktır, kendi olmaktır, özne olmaktır. Babanın sözü doğru, ama ameli salih değildir: Oğulun edimlerinin sorumluluğunu üstlenmemek bir yana, onun kendisiyle yüzleşmesi için ona hiçbir şekilde el uzatmamıştır; o sadece bir 'author'dur, yaratmıştır, yazmıştır ve köşesine çekilmiştir; gerisi metnin işidir, yanlış yaparsa "ben sana öteki olamazsın demedim, kendin olamazsın dedim" buyrulur. Oğulun yanlış, babanın 'authority'sine tâbi kalmaktır, müsebbibinin hükmüne tâbi kılmasıdır amelinin salihliğini. Bu tabiyet, oğulu başka oğullara benzemekten, verili dünyanın pembe 'authority' statülerine aldanmaktan başka bir sonuca götürmemiştir. Oğul ne babasının hükmüne bağımlılığından vazgeçmiş, ne de dünya nimetlerinden; her ikisi de yıkıma sürüklemiştir onu.

Bu hikâye yeniden nasıl yazılır, yeniden yazılmalı mı, yazar mı olmalı, eser mi olmalı, kula kulluk etmeye tahammülü olmayanlar okur'a 'author' ağzıyla konuşmalı mı konuşmamalı mı, okur okura ne demeli ne dememeli, kim kime el vermeli, el uzatmalı, ilk metin nerede yazıldı, ne zaman yazıldı, kim yazdı, nasıl yazdı, yazdı da ne oldu diye sormalı mı sormamalı mı, okumaya nerden başlamalı sorusunun yanında bir de yazmaya nerden başlamalı sorusu konulmalı mı konulmamalı mı, konulursa ne olur ne olmaz, yazmak nerde başlar okumak nerde biter, bu metin nereye gider...

Şöyle bir hayalim var: Bir gün oğul babasının ayağına gider ve "Ben sana 'author' olamazsın demedim..." deyip susar.

cahit akın

sabahın bir yeri düşmüştü kaldırdık

1

Sözün vakti yoktur.

2

Biz yalnızdık, üç adım gerinden gidiyorduk. Ve suyu her şey.

3

Develer, ki huysuzdu, atlar, ki kişnerdi.

4

Sabahın bir yeri düşmüştü kaldırdık.

ilhan berk